

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/41/2022
Identifikačné číslo spisu: 7915207434
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7915207434.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu: SPP - distribúcia, a.s., Mlynské Nivy 44/b, Bratislava, IČO: 35 910 739, právne zastúpeného Mgr. Miroslavom Hanecom, advokátom, Hruštiny 602, Žilina, proti žalovanému: JOJK s.r.o., Kvetná 13, Svätuše, IČO: 45 398 755, právne zastúpeného JUDr. Andrejom Molnárom, advokátom, Majlátha 2518/14, Kráľovský Chlmec, o zaplatenie 5 314,22 eura s príslušenstvom, konajúc o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/27/2020-245 zo dňa 26. januára 2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu z a m i e t a .

II. Žalovanému p r i z n á v a proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 14Cb/24/2015-173 zo dňa 21. októbra 2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 14Cb/24/2015-181 zo dňa 3. decembra 2019 zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na základe odvolania žalobcu rozsudkom č. k. 3Cob/27/2020-245 zo dňa 26. januára 2022 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že predmetom konania je nárok žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy, ktorej sa žalobca domáha titulom náhrady škody v rozsahu odobratého zemného plynu bez zmluvy z odmerného miesta, ktoré v spornom období vlastnil žalovaný. S prihliadnutím na obsah odvolacích námietok bolo predmetom prieskumu odvolacieho súdu posúdiť, či súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď dospel k záveru, že vlastník nehnuteľnosti nie

je zodpovednou osobou za neoprávnený odber plynu v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“), ako aj záver o tom, že žalobca nevedel o neoprávnenom odbere plynu a nemal zároveň ani povinnosť po ukončení zmluvy o dodávke zemného plynu s predošlým odberateľom demontovať meradlo, nemôže byť táto skutočnosť považovaná za prítiažujúcu okolnosť pre žalobcu. Odvolací súd považoval odvolacie námietky žalobcu za nedôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca zastúpený advokátom (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej „najvyšší súd“) dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil vadou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 150/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3.1 Podľa názoru dovolateľa súd prvej inštancie ako aj odvolací súd vec nesprávne právne posúdili, keď dospeli k záveru, že osobou zodpovednou za škodu spôsobenú odberom plynu bez platne uzavretej zmluvy o dodávke alebo združenej dodávke plynu podľa ustanovenia § 82 ods. 1 písm. a) bod 2) zákona o energetike má byť odberateľ, nie vlastník nehnuteľnosti, v ktorej k odberu plynu bez uzavretej zmluvy o jeho dodávke dochádzalo.

3.2 Dovolateľ uviedol, že súdy prvej inštancie, ale aj odvolacie súdy v otázke zodpovedného subjektu rozhodujú odlišne. Na jednej strane odvolací súd v predmetnom spore vychádza z právneho názoru, že zodpovedný za neoprávnený odber bez zmluvy je reálny odberateľ, ktorý v rozhodnom období odoberal zemný plyn bez zmluvy a je len na žalobcovi, aby tohto odberateľa zistil a v žalobe správne označil. Žalobca nemá zákonom určenú povinnosť identifikovať odberateľa v určitom čase a nemá na to ani zákonné možnosti. Pod pojmom odberateľ, odvolacie súdy rozumejú reálneho odberateľa v danom čase, zákon o energetike však presne nešpecifikuje osobu neoprávneného odberateľa. Na druhej strane uviedol, že odvolacie súdy zastávajú názor, kedy sa za osobu zodpovednú za neoprávnený odber považuje vlastník nehnuteľnosti, v ktorej k odberu plynu dochádzalo. Je názoru, že aj napriek tomu, že z ustanovení zákona o energetike vyslovene zodpovednosť vlastníka nehnuteľnosti za škodu nevyplýva, je možné ju vyvodiť analogicky výkladom viacerých vzájomne súvisiacich ustanovení § 82 ods. 1, ods. 2, § 3 písm. c) bod 10 zákona o energetike a ustanovení § 123 a § 124 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“). Dovolateľ vyvodzuje z ustanovení § 82 ods. 1 písm. e) až h) zákona o energetike, že niektorých z neoprávnených odberov plynu sa môže dopustiť výhradne odberateľ a v zmysle ustanovenia § 82 ods. 1 písm. b) zákona o energetike aj iná osoba odlišná od odberateľa a taktiež, v zmysle § 82 ods. 1 písm. a) bod 2) zákona o energetike sa vyslovene nemôže dopustiť odberateľ, ale iba osoba odlišná od odberateľa. Poukázal, že pre účely výkladu pojmu odberateľ je potrebné vychádzať z ustanovenia § 3 písm. c) bod 10 zákona o energetike, podľa ktorého je odberateľom osoba, ktorá nakupuje plyn na účel ďalšieho predaja alebo účel vlastnej spotreby. Keďže nakupovať plyn bez zmluvy nie je možné, z definície odberateľa plynu uvedenej v zákone o energetike, v spojení s ustanovením § 82 ods. 2 tohto zákona vyplýva, že zákon o energetike v prípade odberu plynu bez uzavretej zmluvy o jeho dodávke nestanovuje subjekt, ktorý za škodu spôsobenú odberom plynu bez zmluvy o jeho dodávke zodpovedá. Uviedol, že nemožno považovať za zodpovedný subjekt osobu, ktorá reálne využíva nehnuteľnosť, pretože by tým bolo znemožnená možnosť na uplatnenie si regresného práva na náhradu škody. Žalobca nemá možnosť identifikovať subjekty, ktoré užívajú nehnuteľnosti. Vlastník nehnuteľnosti má zároveň regresné právo voči nájomcovi. Poukázal na názor Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 70/2019 zo dňa 23. mája 2019, ktorý sa týkal objektívnej zodpovednosti vlastníka za poškodenie meradla pri neoprávnenom odbere plynu a jeho regresného nároku voči reálnemu odberateľovi, resp. osobe, ktorá meradlo poškodila. Dovolateľ ďalej uviedol, že to, že bol plyn odoberaný bez zmluvy, a teda mu vznikla škoda, zistil až vtedy, keď sám žalovaný uzavrel novú zmluvu o dodávke plynu a umožnil žalobcovi vykonať kontrolu plynomera nachádzajúceho sa v nehnuteľnosti, teda až potom, ako došlo k ukončeniu odberu plynu. Z ustanovenia žiadneho všeobecne záväzného právneho predpisu nevyplýva povinnosť žalobcu pri ukončení zmluvy o dodávke plynu demontovať meradlo, nachádzajúce sa v nehnuteľnosti. Vo vzťahu k záveru odvolacieho súdu o tom, že žalobca nevykonával potrebné oparenia na zabránenie neoprávneného

odberu plynu, dovolateľ uviedol, že nemá právnu povinnosť vyzývať žalovaného na poskytnutie súčinnosti, a taktiež nemá oprávnenie na vstup do nehnuteľnosti pokiaľ je toto viazané na výkon povolenej činnosti, ktorú nevykonával, keďže nie je dodávateľ zemného plynu.

3.3 Na podporu svojej argumentácie týkajúcej sa odlišného rozhodovania odvolacích súdov dovolateľ poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Cob/122/2013 zo dňa 30. októbra 2013, rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/169/2016 zo dňa 28. marca 2017 ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Co/92/2017 zo dňa 25. mája 2017, v ktorých krajské sudy vyjadrili názor, že zodpovednou osobou za neoprávnený odber plynu je vlastník nehnuteľnosti.

4. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý nesúhlasí s názorom žalobcu, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil. Uviedol, že toto tvrdenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a rozhodnutie tak súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu považuje za zákonné. Argumentácia žalobcu týkajúca sa právneho posúdenia zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu neobstoí, pretože skutkový stav zistený v tomto konaní je odlišný od skutkového stavu zisteného v uvedených konaniach, na ktoré poukazuje žalobca. Preto neobstoí tvrdenie žalobcu, že odvolacie sudy v obdobných veciach rozhodujú odlišne. V danom prípade nie je podstatou veci posúdenie toho, či vlastníka budovy, kde sa odoberá plyn je možné určiť ako subjekt zodpovedný za škodu a stotožniť ho v postavení odberateľa, ale je potrebné zameriavať na skutkový stav zistený v tomto konaní, nakoľko žalovaný počas celého konania namietal nedostatok svojej pasívnej legitímácie a preukázal, že neoprávneným odberateľom plynu v tejto veci bola spoločnosť MONFI s.r.o. ako nájomca nehnuteľnosti. Dovolateľ ďalej uviedol, že v konaní bolo preukázané, že spoločnosť MONFI s.r.o. bola vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti od 21.10.2008 do 24.06.2011 a zároveň bola zmluvným odberateľom plynu na tomto mieste aj v neskoršom období. Keď žalovaný na základe kúpnej zmluvy zo dňa 24.05.2011 nadobudol vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti od spoločnosti MONFI s.r.o., nedošlo k zmene odberného miesta, ani subjektu, ktorý v skutočnosti odoberal plyn, preto zo strany žalovaného nedošlo k porušeniu žiadnych povinností ako vlastníka nehnuteľnosti, kde bolo odberné miesto plynu a došlo k zániku zmluvného odberu. Keďže žalovaný nemal vedomosť od žalobcu o neoprávnenom odbere plynu spoločnosťou MONFI s.r.o. v predmetnej nehnuteľnosti, nemohol preto ani porušiť žiadne povinnosti vlastníka nehnuteľnosti ani princíp riadneho hospodárenia so svojím majetkom. Poukázal na to, že nie sú dané zákonné podmienky na náhradu škody podľa § 420 ods. 1 OZ, keďže konanie žalovaného nebolo v rozpore so žiadnymi právnymi predpismi.

5. K vyjadreniu žalovaného podal žalobca repliku, v ktorej uviedol, že na dovolacích dôvodoch trvá a zároveň, že žalovaný vo svojom vyjadrení neuviedol žiadnu argumentáciu, ktorú by vyvrátil alebo spochybnil tvrdenia žalobcu. Nesúhlasí s vyjadrením žalovaného, že uvedené rozhodnutia súdov prvej inštancie a odvolacích súdov sa nedajú aplikovať na prejednávajúcu vec. Má za to, že uvedené rozhodnutia sa zaoberajú obdobným právnym stavom a ich aplikácia je opodstatnená. Podstatné podľa jeho tvrdenia nie je posúdiť, či vlastníka budovy, kde sa odoberá plyn, je možné určiť ako subjekt zodpovedný za škodu a stotožniť ho v postavení odberateľa, pretože zodpovednou osobou je spoločnosť MONFI s.r.o., ako predchádzajúci vlastník a zmluvný odberateľ plynu. Žalobca tiež uviedol, že o skutočnosti, že bol odoberaný plyn bez zmluvy, a teda že mu vznikla škoda, sa dozvedel až vtedy, keď si žalovaný uzavrel novú zmluvu o dodávke a umožnil žalobcovi prístup k meradlu. Z uvedených dôvodov má za to, že žalovaný za neoprávnený odber zemného plynu zodpovedá ako vlastník nehnuteľnosti.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prístupné, avšak nie je dôvodné a je potrebné ho zamietnuť.

7. Z § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu dovolacieho

súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené zákonné predpoklady, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (III. ÚS 474/2017 a I. ÚS 438/2017).

K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci podľa § 421 CSP

8. Dovolateľ založil prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Z § 432 ods. 1, 2 CSP vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

9. Dovolateľ v dovolaní namietal právne posúdenie, v zmysle ktorého súdy určili osobu zodpovednú za spôsobenú škodu reálneho odberateľa spoločnosť MONFI s.r.o., nie žalovaného, ktorý je vlastníkom nehnuteľnosti. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že žalobca bol prevádzkovateľom distribučnej siete a žalovaný bol vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádzalo meradlo plynu, ďalej, že spoločnosť MONFI s.r.o. bola odberateľom plynu, a to na základe troch zmlúv o odbere plynu. Taktiež, že žalobca nesplnil pokyn dodávateľa plynu, aby po ukončení zmluvného vzťahu medzi dodávateľom plynu a spoločnosťou MONFI s.r.o., žalobca realizoval demontáž plynomeru na odbernom mieste. Odvolací súd mal ďalej v konaní za preukázané, že v spornom období bol vlastníkom nehnuteľnosti žalovaný a užívateľom nehnuteľnosti spoločnosť MONFI s.r.o. bez uzavretej nájomnej zmluvy, avšak so súhlasom žalovaného. Vzhľadom na uvedené, nebolo v konaní sporné, že žalovaný plyn neodoberal, teda v zmysle platnej právnej úpravy neporušil žiadnu svoju právnu povinnosť, čo vylučuje jeho zodpovednosť za škodu a zároveň, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že plyn v rozhodnom čase odoberala spoločnosť MONFI s.r.o. Naproti tomu dovolateľ vo svojom dovolaní uviedol, že rozhodovacia prax odvolacích súdov sa v otázke určenia zodpovednej osoby za vzniknutú škodu titulom neoprávneného odberu plynu líši a že ustanovenia zákona o energetike túto osobu presne nešpecifikujú.

10. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ uviedol v dovolaní právnu otázku, týkajúcu sa posúdenia, ktorý subjekt je zodpovedný za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu podľa ustanovenia § 82 ods. 1 písm. a) bod 2 zákona o energetike (pôvodne - do 31.8.2012 § 59 ods. 1 písm. a/ zák. č. 656/2004 Z.z. o energetike). K zodpovedaniu tejto otázky je potrebné predovšetkým posúdiť, či zákon o energetike, či už pôvodný alebo aj nasledujúci definuje osobu neoprávneného odberateľa plynu. Podľa ustanovenia § 82 ods. 1 písm. a) bod 2) zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike (znenie ku dňu nadobudnutia jeho účinnosti) neoprávneným odberom plynu je odber bez uzavretej zmluvy o dodávke alebo združenej dodávke plynu. Podľa § 82 ods. 2 odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete, prevádzkovateľovi zásobníka skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla. Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť spolu so škodou aj ušlý zisk dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete. Podľa zákona o energetike č. 656/2004 Z.z. účinného do 31.8.2012, konkrétne § 59 ods. 1 písmeno a/ neoprávneným odberom plynu je odber bez uzavretej zmluvy alebo v rozpore s uzavretou zmluvou. Podľa § 59 ods. 2 odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete, prevádzkovateľovi zásobníka skutočne vzniknutú škodu, ak vznikla. Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť spolu so škodou aj ušlý zisk dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete. Zákon o energetike účinný v čase vzniku škody, ako aj zákon o energetike účinný po 31.8.2012 upravovali neoprávnený odber plynu bez uzavretej zmluvy o dodávke alebo združenej dodávke plynu v zhodne, pričom bližšie nedefinovali (a nedefinujú) osobu neoprávneného odberateľa. Definujú osobu oprávneného odberateľa plynu. Opakom teda možno vyvodiť, že ak odoberá plyn osoba, ktorá nespĺňa definíciu oprávneného odberateľa plynu, resp. spĺňa zákonné kritériá neoprávneného odberu plynu je

neoprávneným odberateľom plynu. Podstatným pre uzavretie, či osoba je neoprávneným odberateľom plynu je naplnenie skutkovej podstaty uvedenej v zákone o energetike pre jednotlivé spôsoby neoprávneného odberu plynu. Takýto neoprávnený odberateľ je povinný nahradiť dodávateľovi škodu, ktorú mu neoprávneným odberom spôsobil. Táto náhrada škody sa následne spravuje tak, ako to správne uzavreli aj súdy nižšej inštancie, právnou úpravou uvedenou v Občianskom zákonníku (§ 420 a nasl.). V danom prípade má neoprávneným odberateľom byť osoba, ktorá odobrala plyn bez uzavretej zmluvy o dodávke alebo združenej dodávke plynu. Takou osobou - neoprávneným odberateľom nie je automaticky vlastník nehnuteľnosti, ktorá je odberným miestom, pretože to nevyplýva zo zákonnej úpravy. Vzhľadom na špecifikum dodávok energií, pri dodávkach energií nemusí byť vždy jednoznačné, kto neoprávnené plyn (príp. elektrinu) odoberal a použil vo svojich spotrebičoch, môže byť za povinnú považovaná aj osoba, ktorú s odberným miestom, či priestormi, v ktorých došlo k zásahu do rozvodnej siete umožňujúcemu neoprávnený odber, spája určitý relevantný, t.j. vecný, zmluvný, či faktický, vzťah. Môže ním byť teda aj tretia osoba mimo vlastníckeho vzťahu k nehnuteľnosti, ktorá je odberným miestom. Neoprávneným odberateľom plynu pri predmetnej skutkovej podstate teda môže byť samotný vlastník nehnuteľnosti, ale aj nájomca nehnuteľnosti, či iná osoba, ktorá má nejaký vzťah k predmetnej nehnuteľnosti (vecný, zmluvný, či faktický), ak odoberá plyn bez uzavretej zmluvy o dodávke plynu. V danom prípade, ako vyplýva zo zisteného skutkového stavu, že predmetné odberné miesto bolo zriadené na žiadosť predchádzajúceho vlastníka nehnuteľnosti (spoločnosť MONFI s.r.o. vlastnila nehnuteľnosť do 24.6.2011), ktorý odoberal plyn na danom odbernom mieste na základe zmluvy uzavretej s SPP, a.s., čo bol dodávateľ plynu (žalobca je prevádzkovateľom distribučnej siete), a to aj po zmene vlastníka nehnuteľnosti. Dňa 6.7.2011 žalobca od zmluvy o dodávke plynu odstúpil (odstúpenie nadobudlo účinnosť dňa 21.7.2011), avšak až do 6.5.2013 dochádzalo naďalej k odberu plynu z tohto odberného miesta. Žalobca aj v dovolaní potvrdil, že o ukončení zmluvného vzťahu so spol. MONFI vedel od dodávateľa plynu, avšak k demontáži plynomeru nedošlo. Spoločnosť MONFI s.r.o. na danej nehnuteľnosti aj po zmene vlastníka pokračovala v podnikateľskej činnosti (prevádzka - odchovňa moriek). K zrušeniu prevádzky došlo až 26.5.2014. Odplatu za odobratý plyn v období od 30.9.2010 až do 21.7.2011 si žalobca uplatnil voči spoločnosti MONFI s.r.o. v inom súdnom konaní a za obdobie od 22.7.2011 do 6.5.2011 si uplatnil voči žalovanému - vlastníkovi nehnuteľnosti v tomto súdnom konaní. Od 6.5.2011 uzavrel žalobca zmluvu o dodávke plynu s novým zmluvným partnerom. V týchto súvislostiach je potrebné uviesť, že aj keď tu bol pôvodne zmluvno - odberateľský právny stav konkrétnej osoby nie je možné bez ďalšieho vyvodzovať, že po jeho skončení, je pôvodný odberateľ neoprávneným odberateľom, ak sú tu okolnosti, ktoré preukazujú, že on sám plyn neodobral a ani neumožnil odber v prospech inej osoby. V konkrétnej veci náhrady škody za neoprávnený odber plynu je podstatné zistenie, kto bol reálnym odberateľom plynu, t.j. kto škodu spôsobil. Ak sa nezistí iná osoba ako vlastník nehnuteľnosti (ktorá je odberným miestom), za predpokladu, že vlastník nehnuteľnosti nemá uzavretú zmluvu o dodávke alebo združenej dodávke plynu, je neoprávneným odberateľom plynu vlastník tejto nehnuteľnosti, pretože má priamy prístup a práva i povinnosti viaznuce k tejto nehnuteľnosti, ktorá je odberným miestom (zodpovedať by mohol minimálne v rámci všeobecnej zodpovednosti za škodu pri porušení všeobecnej povinnosti vzniku škode predchádzať podľa § 415 Občianskeho zákonníka). Pri posúdení otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v danom prípade však nebolo preukázané, že by spoločnosť MONFI s.r.o. pôvodný odberateľ plynu, po ukončení zmluvy o dodávke plynu zo strany SPP s.r.o. aj reálne odber plynu ukončil. Odvolací súd konštatoval, že vychádzal zo zisteného skutkového stavu, ktorým je dovolací súd viazaný a z neho vyplýva, kto reálne neoprávnený odber v spornom období vykonal, resp. že touto osobou nebol žalovaný. Dovolací súd preto konštatuje, že odvolací súd vec správne právne posúdil, keď uzavrel, že neoprávneným odberateľom nie je v tomto prípade žalovaný len z titulu vlastníctva predmetnej nehnuteľnosti.

11. Najvyšší súd v súvislosti s vyššie formulovanou právnou otázkou poznamenáva, že sú mu známe rozhodnutia všeobecných súdov ako aj rozhodnutia ústavného súdu, na ktoré poukázal dovolateľ a v tejto súvislosti uvádza, že rozhodnutia boli založené na inom zistenom skutkovom stave.

11.1. Išlo napr. o zodpovednosť za škodu spôsobenú neoprávneným odberom pri poškodenom meradle (povinnosť riadneho hospodára, na ktorú poukázal ÚS SR v náleze II. US 70/2019.

11.2. Vo vzťahu k záveru krajských súdov v iných sporoch, ktorými argumentoval dovolateľ, dovolací súd uvádza, že tie boli jednotne názoru, že pasívne vecne legitimovaný je vlastník nehnuteľnosti, ktorý je zároveň, povinný oznámiť tretej osobe, ktorej umožnil užívanie nehnuteľnosti, že má povinnosť uzavrieť novú zmluvu o dodávke plynu. Pokiaľ ide o otázku zodpovednosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom, odvolacie súdy v rozhodnutiach, na ktoré dovolateľ poukazoval, mali za to, že vlastník nehnuteľnosti má oprávnenie, a zároveň ako jediný aj povinnosť, vybrať si osobu, ktorej nehnuteľnosť prenajíma, kontrolovať dojednaný spôsob užívania nehnuteľnosti a podmieniť odovzdanie nehnuteľnosti do užívania tretej osobe skutočnosťou, aby tretia osoba, t.j. nájomca uzatvoril zmluvu o dodávke plynu a stal sa tak skutočným odberateľom plynu. Ak tak vlastník neurobil, ide o objektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu.

11.3. Z uvedeného vyplýva, že skutkovo ide o iné prípady, a navyše tieto rozhodnutia netvoria ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu.

11.4. Odvolací súd v predmetnom spore správne poukázal, že žalobca sa žalobou domáha od žalovaného, ako vlastníka nehnuteľnosti, náhrady škody v rozsahu odobraného zemného plynu bez zmluvy, nesúhlasil však, že by žalovaný len z titulu jeho vlastníckeho práva mal zodpovedať za odber plynu. Zákon o energetike stanovoval a stanovuje povinnosť neoprávneného odberateľa, nie vlastníka nehnuteľnosti, uhradiť skutočne vzniknutú škodu dodávateľovi.

11.5. Predpokladom na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody voči žalovanému, je preukázanie porušenia jeho právnej povinnosti, vznik škody a príčinnej súvislosti medzi konaním alebo opomenutím zo strany škodcu a vzniknutým následkom.

11.6. Na základe zisteného skutkového stavu má dovolací súd za to, že je nesporné, že žalovaný plyn neodoberal, keďže ho odoberala spoločnosť MONFI s.r.o., ktorá pokračovala v odbere plynu, hoci už s ňou dodávateľ zmluvný vzťah ukončil. Žalovaný teda nemohol ani porušiť žiadnu svoju právnu povinnosť, a teda nemohlo dôjsť k vzniku zodpovednosti za škodu. Neodoberal totiž v spornom období plyn bez uzavretej zmluvy o dodávke plynu, resp. v toto období na danom odbernom mieste neodoberal plyn vôbec.

12. Dovolací súd podporne poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/1419/2021 zo dňa 29. októbra 2021 (obdobne aj 23Cdo/1165/2018 zo dňa 19. júna 2018), ktorý rozhodoval obdobnú otázku týkajúcu sa určenia zodpovednej osoby za škodu spôsobenú neoprávneným odberom elektrickej energie. Dospel k záveru, že zákon o energetike bližšie nedefinuje osobu neoprávneného odberateľa a k založeniu zodpovednosti za zakázané konanie podľa energického zákona je potrebné (popri splnení ostatných podmienok) i dostatočne podložený záver o osobe škodcu. Vzhľadom k špecifickým pomerom pri dodávkach energií nemusí byť vždy jednoznačné, kto neoprávnené plyn odoberal a použil vo svojich spotrebičoch, preto môže byť za povinnú považovaná aj osoba, s ktorou s odberným miestom či priestormi, v ktorých došlo k zásahu do rozvodnej siete umožňujúcemu neoprávnený odber, spája určitý relevantný vzťah. V prvom rade pôjde o vlastníka nehnuteľnosti, prípadne nájomcu, či osobu, ktorá je z iného dôvodu odberateľom energie.

13. Dovolací súd vo svetle už uvedeného zdôrazňuje, že v prípade určenia zodpovednej osoby za neoprávnený odber energií s ohľadom na špecifickosť osoby odberateľa v praxi, je potrebné v prvom rade vychádzať z riadne zisteného skutkového stavu, aby bola zistená osoba, ktorá bola reálnym odberateľom energie. Nemožno spravodlivo požadovať od osoby (aj keby išlo o vlastníka nehnuteľnosti, v ktorej dochádzalo k neoprávnenému odberu), aby zodpovedala za vzniknutú škodu, pokiaľ je nepochybne preukázané, že ju nezavinil. Aj v zmysle názoru Najvyššieho súdu Českej republiky, dovolací súd uvádza, že za škodu spôsobenú neoprávneným odberom energií, je povinná osoba, ktorá má relevantný vzťah k predmetnej nehnuteľnosti. Za takýto vzťah je potrebné považovať skutočnosť, keď osoba nesporne reálne energie odoberá, resp. nehnuteľnosť užíva, a to aj v prípade, ak k užívaniu dochádza bez písomne uzavretej zmluvy o nájme. Ak takejto osoby niet, je možné vyvodenie zodpovednosti voči vlastníkovi nehnuteľnosti, prípadne je možné aj spoluzodpovednosť aj viacerých

osôb, na základe konania, či opomenutia konania, ktorých došlo k neoprávnenému odberu.

14. Predpokladom na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody voči žalovanému, je preukázanie porušenia jeho právnej povinnosti, vznik škody a príčinnej súvislosti medzi konaním alebo opomenutím zo strany škodcu a vzniknutým následkom. V konaní bolo nesporne preukázané, že žalovaný neporušil žiadnu povinnosť, ktorú by mu ukladal právny predpis, nemohlo teda ani dôjsť k vzniku príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a vzniknutou škodou na strane žalobcu. Z hľadiska posúdenia pasívnej vecnej legitímácie žalovaného je rozhodujúce, či je žalovaný objektívne účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorý v konaní ide. O nedostatok pasívnej legitímácie ide vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, ním nie je (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/192/2004 zo dňa 17. februára 2005). To, či je strana v konaní účastníkom takéhoto hmotnoprávneho vzťahu, v tomto prípade nositeľom právnej povinnosti, stanovuje právny predpis. Zákon o energetike nešpecifikuje, ktoré osoby považuje za odberateľa. Ani dôvodová správa sa bližšie k definícii odberateľa nevyjadruje. Je preto potrebné na toto ustanovenia aplikovať výklad právnej normy, kedy sa za odberateľa považuje osoba, ktorá reálne plyn odoberá, a to aj vo vzťahu (v spojitosti) k zodpovednosti za škodu neoprávneným odberom vzniknutú. Dovolací súd uvádza, že pokiaľ je zo zisteného skutkového stavu nesporné, že osobou odoberajúcou plyn na odbernom mieste je iná osoba ako osoba vlastníka nehnuteľnosti, nie je možno úspešne uplatňovať právo na náhradu škody od vlastníka nehnuteľnosti, keďže nie je naplnená jedna zo základných podmienok vzniku zodpovednosti za spôsobenú škodu na strane žalovaného, čoby pasívne vecne legítimovanej strany v konaní. V kontexte uvedeného, má dovolací súd za to, že je dovolanie v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu nedôvodné.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dovolací súd konštatuje, že žalobca nedôvodne vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, preto najvyšší súd dovolanie žalobcu podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

16. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, druhá veta CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.